

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 743

van **SUZY WOUTERS**

datum: 1 juni 2023

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN,
VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG's) - Inzet tolken

De geestelijke gezondheidszorg vraagt om een financiële tegemoetkoming van de overheid bij de inzet van sociaal tolken tijdens therapie. Het CGG Vlaams-Brabant en de Vlaamse Vereniging van Klinisch Psychologen (VVKP) gaven dit vorige maand aan in een persbericht. Momenteel is het zo dat wanneer er een sociaal tolk nodig is, die kosten bovenop de consultatie komen. Dat zou neerkomen op zo'n 48 euro per uur voor een tolk. Zij vrezen dat de patiënten die kosten niet kunnen betalen en vragen dan ook een budget aan de overheid.

1. Zijn er cijfers beschikbaar van het aantal sociaal tolken dat werd ingezet in de CGG's de afgelopen drie jaren? Graag een overzicht per jaar en een opsplitsing naargelang deze kosten betaald werden door het CGG of door de patiënt.
2. Voor welk bedrag zijn er sociaal tolken ingezet de afgelopen drie jaren? Graag een overzicht per jaar.
3. Oekraïense ontheemden kunnen momenteel zelfs gratis een beroep doen op tolken. Hoe vaak zijn tolken in het kader daarvan ingezet in de CGG's en tegen welke kostprijs?
4. Hoe reageert de minister op dat persbericht en wat is haar visie daarop?

**Vlaams
Parlement**

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN,
VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

ANTWOORD

op vraag nr. 743 van 1 juni 2023

van **SUZY WOUTERS**

1. Er zijn cijfers ter beschikking vanuit het Agentschap Integratie en inburgering (AgII) van het aantal prestaties uitgevoerd door sociale tolken in de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG). In de steden Antwerpen en Gent zijn stedelijke agentschappen actief; respectievelijk "Atlas" en "Amal". In Brussel is de sociaal tolken vertaaldienst "Brussel onthaal" actief. De cijfergegevens van deze drie laatste zijn hier niet in opgenomen.

Onderstaande tabel geeft het aantal tolkaanvragen uitgevoerd door het AgII weer, van de afgelopen drie jaar voor de CGG.

	2020	2021	2022
CGG	979	1074	1463

Conform artikel 43 van het decreet betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid, levert het AgII diensten aan voorzieningen, organisaties en openbare besturen die actief zijn in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. De geleverde tolkprestaties worden gefactureerd aan het CGG.

2. Hieronder ziet u voor welk bedrag er sociale tolken zijn ingezet in de CGG de afgelopen drie jaren.

	2020	2021	2022
CGG	38.504,31 €	51.485,48 €	72.457,80€

3. De Vlaamse Regering maakte in het voorjaar 2022 tijdelijk bijkomende subsidies vrij voor (onder andere) de gespecialiseerde diagnostiek en behandeling van Oekraïense ontheemden, naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne. Een hele reeks Vlaamse maatregelen is erop gericht om de Oekraïense ontheemden, tijdelijk te ondersteunen in het vinden van verblijf, onderwijs en werk, ondersteuning in welzijn... maar ook in specifieke geestelijke gezondheidszorg wanneer men kampt met meer ernstige psychische klachten. We denken dan aan ernstige aanpassingsstoornissen, stemmingsstoornissen, traumatische klachten... Maar ook aan psychische problematieken die reeds voor hun aankomst in Vlaanderen, mogelijks aanwezig waren.

In de veelheid van maatregelen is er met bijkomende tijdelijke subsidiëring, ook ingezet op het zoeken en opleiden van sociale tolken die Oekraïens spreken, om het bestaande tolkenbestand op te trekken.

In de tabel hieronder vindt u het aantal prestaties van sociaal tolken in het kader van de behandeling van Oekraïense ontheemden in de CGG terug.

	Prestaties sociale tolken	Kostprijs
2022	159	8170,60 €
2023 (t.e.m. april 2023)	102	4903,75 €

In 4 van de 6 provincies is er van in het begin gekozen om met de tijdelijke bijkomende subsidies voor bepaalde duur Oekraïense psychologen in dienst te nemen van de CGG. Dit in zoverre zij konden worden geregulariseerd met hun psychologenvisum. Dit wordt door de verschillende betrokken CGG als een meerwaarde ervaren, niet alleen in de taalkundige ondersteuning, maar ook in de bekendmaking van het CGG-aanbod in de Oekraïense gemeenschap.

Het is bovendien niet onbelangrijk om mee te geven dat ook in de Oekraïense gemeenschap online hulpverlening (beeldbellen) is ingeburgerd en ook kon worden verdergezet vanuit Vlaanderen in de afgelopen periode. De prestaties van deze psychologen zijn dus niet opgenomen in bovenstaande tabel, maar in de praktijk konden dus meer Oekraïense cliënten begeleid worden in de eigen taal.

De middelen die werden vrijgemaakt voor tolk- en vertaalondersteuning te vergoeden zijn momenteel opgebruikt. De normale tarieven worden ondertussen opnieuw aangerekend.

4. De cijfers tonen aan dat sociaal (telefoon-)tolken binnen bepaalde begeleidingen in de CGG, maar ook breder, een belangrijk instrument zijn. Maar evenzeer dat sociaal tolken een duur instrument zijn. En ook een schaars instrument, dat weloordacht ingezet moet worden opdat het geen structurele drempel mag worden die het welzijn, de begeleiding en dus ook geestelijke gezondheid niet ten goede komt.

Het is omwille van bovenstaande redenen dat ik als Vlaams minister voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin besloot om Kom Op Tegen Kanker financieel te ondersteunen voor een proefproject rond sociaal tolken, wetenschappelijk ondersteund door de UGent. Van 15 februari 2023 tot en met 15 mei 2023 konden zorgverleners en zorgvoorzieningen kosteloos een sociaal tolk aanvragen, mits enkele voorwaarden en dit zolang de middelen dit toestonden. De voorwaarden waren: het vooraf doorlopen van een beslissingsboom (om ook andere taalondersteuning te overwegen); als organisatie een gebruikersovereenkomst hebben/sluiten met AgII, Atlas of IN-Gent; na het gesprek een korte vragenlijst invullen. Ik verwacht eind augustus de resultaten van dit proefproject en het eindrapport. Zo onderzoeken en objectiveren we in welke (complexe, emotionele) situaties een sociaal tolk medisch noodzakelijk is; en wensen we een aantal pistes voor terugbetaling van de sociaal tolk uit te werken die ik kan meenemen in mijn beleid hierrond.

In tussentijd vragen we en sensibiliseren we de hulpverleners om zeer breed te zoeken naar oplossingen. Sociale tolken zijn soms noodzakelijk, maar er moet een grondige afweging gebeuren van andere mogelijkheden naar taalondersteuning, crisistolken, de culturele gemeenschap of de interculturele bemiddelaars van FOD Volksgezondheid. AgII helpt ook om bij een aanvraag mee in te schatten welk soort tolk best wordt ingezet, op basis van de moeilijkheidsgraad van het gesprek. Een administratieve kwestie vraagt en verdraagt een andere bejegening dan wanneer het om emotionele of gevoelige gesprekken gaat.